

Spis treści

Wprowadzenie	13
Mądra Polska, zgodna Europa, solidarny świat	15
Część I. Mądra Polska	21
Mądra Polska	23
Radykalna polaryzacja społeczna zagraża gospodarce i bezpieczeństwu państwa.	26
Jaka Polska pojutrze?	30
Gdy demokracja zamienia się w wojnę, główną bronią staje się agresywna narracja	34
Jak łagodzić plemienną nienawiść	36
Postprawda niszczy demokrację	39
Dość.	44
Niezgoda totalna, czyli śmierć kompromisu na rzecz dobra wspólnego	47
Jak wyciszyć nasze polityczne spory.	49
Przyszłość – między nadzieją a obawami	52
Myślenie strategiczne podstawą racjonalnej polityki .	54
Euro w Polsce – nie czy, ale kiedy i jak	59
Patriotyzm – dzisiaj?.	64
Śmierć autorytetu	66
Czy antysystemowcy mogą ulepszyć system?	70

Trójpodział władzy – niezależność, ale z kontrolą i współpracą	75
Troska o środowisko naturalne jako element nowocze- nego patriotyzmu	77
Co z tym miksem, czyli energetyczne znaki zapytania	80
Zdrowie a bezpieczeństwo narodowe	83
Pakt na rzecz polskiej innowacyjności – niezbędny dziś, szczególnie dziś	88
Innowacje społeczne – kluczowo ważne, wymagające mądrej refleksji	95
Jak zapewnić stabilny rozwój kraju?	101
Edukacja, nauka, kultura – dziedziny najważniejsze dla naszej przyszłości	113
Polscy badacze i niewykorzystane szanse	120
Bez wysokich kompetencji naukowo-technologicznych państwo nigdy nie będzie bezpieczne	125
Państwo jako lider działań w zakresie cyberbezpie- czeństwa	129
Polskie stacje polarne	136
Tego dnia polska nauka zatrzymała się w miejscu. . .	139
Część II. Zgodna Europa	143
Europa – razem czy osobno	145
Unia – absolutnie tak, jej rekonstrukcja – koniecznie!	157
Nie twórzmy czarnych scenariuszy unijnego rozpadu .	165
Unia Europejska – scenariusze na najbliższą dekadę .	171
Przyszłość Unii – wyzwanie dla nas wszystkich	178
Moja wymarzona Unia.	183
Europie potrzebny jest lider, czyli o potrzebie powrotu do idei Trójkąta Weimarskiego	187
Trójkąt Weimarski – naturalna konsekwencja ugrun- towanej współpracy	190

Strefa Schengen – ważny element europejskiej wspólnoty	195
Europa – przejściowe kłopoty czy długi okres niepokojów	198
Czy UE i NATO będą istnieć zawsze?	201
Edukacja i zdrowie publiczne jako przykłady niedostatków unijnej polityki.	205
Nasza Europa	209
Czy zgodną Unię stworzy dopiero nowe pokolenie Europejczyków?	215
Unijne siły zbrojne czy może NATO-wska gospodarka?	219
W pełni zintegrowana Europa – spokojnie, tylko w sprawach rynku cyfrowego.	222
Nowe technologie a wzrost produktywności w UE	226
Europa bez szans w innowacyjnej rywalizacji świata?	230
Napływ imigrantów to test dla Unii – na razie niezdany	235
Nowa gospodarcza normalność w UE będzie inna niż ta, którą znamy	239
Eskalacja emocji w Katalonii – sygnał ostrzegawczy także dla innych	241
Katalonia – dramatyczne konsekwencje praworządnych wyroków sądu	244
Szaleństwo bezumownego brexitu	247
Część III. Solidarny świat	251
Solidarna troska o dobro wspólne, czyli jak stawić czoła problemom świata	253
Świat w wersji 2.0 – nadzieja czy obawa?	260
Globalizacja – zło czy dobro?	265
Suwerenność państwa a globalizacja	270
Do końca historii bardzo daleko	275

Manifest czasu zmiany	280
Nasza codzienna ignorancja	286
Transatlantyckie dylematy	291
Szybkie rozpoczęcie debaty o patologiach w mediach społecznościowych wydaje się absolutnie konieczne	296
„Trzecia droga” – naiwność czy metoda rozwiązywa- nia sporów?	299
Zrozumieć przyszłość Zachodu	303
Czy zagrożona jest cywilizacyjna przyszłość Zachodu?	306
Czy geografia ciągle przesądza o losach ludzi i całych narodów?	311
Demokracja antycypacyjna na rzecz aspiracyjnej przy- szłości	319
Etyczne dylematy współczesności	323
„Otwartościowcy” vs „lokaliści”, czyli sedno dzisiej- szych konfliktów	327
Czy PKB mierzy to, co jest dla nas naprawdę ważne?	332
Kulturowa ewolucja nabiera przyspieszenia	337
Populizm – polityczna demagogia czy wyjście naprze- ciw społecznym oczekiwaniom?	342
Pełna wolność słowa czy zakaz poruszania drażliwych tematów?	346
Umowy o wolnym handlu są potrzebne, ale muszą być inne	351
Transpacyficzny Pakt Handlowy bez dwu gospodar- czych potęg regionu	355
Globalne migracje ludności – będzie coraz trudniej . .	358
Technologia nie zbawi świata – zrobią to ludzie (...może).	362
Człowiek czy komputer – kto pierwszy zniszczy świat?	366
Eskalacja zagrożeń w przestrzeni internetu trwa w naj- lepsze	370
Fałszywe newsy, czyli sceptycyzm bardzo w cenie . . .	374

Jak usunąć z internetu nienawiść i kłamstwo	376
Czy spór o neutralność internetu zakończy się zwycięstwem?	379
Niezbędna, choć trudna walka z dezinformacją w internecie	381
Od prawdy do fake newsa i z powrotem	384
Społeczeństwo przyszłości do przemyślenia dziś	386
Społeczeństwo dezinformacyjne	390
Spór o przyszłość internetu	393
Technologie komunikacyjne zmieniają naszą świadomość	397
Ten wspaniały internet, czyli koniec demokracji coraz bliżej?	400
Wielkie zbiory danych na temat przeszłości – większe bezpieczeństwo czy ostateczny koniec prywatności	402
Kolejna generacja mobilnej komunikacji, czyli 5G za progiem	409
Cyberataki groźne jak broń jądrowa.	413
DARQ, czyli zbliżająca się normalność innowacyjnego biznesu.	417
Deepfake news, czyli zagrożenie o nieprzewidywalnie poważnych konsekwencjach.	421
Technologie militarne i cywilne są coraz częściej nierozdzielne – to poważny problem	423
Etyka a publiczne bezpieczeństwo w dobie nowych technologii komunikacyjnych	426
Hiroszima i Nagasaki – czy to na zawsze koniec listy atomowych bombardowań?	429
Nowe technologie a bezpieczeństwo państwa i obywatele	432
Prawdopodobieństwo wojny nuklearnej jest zbyt duże, żeby się jej nie bać.	438

Nowe technologie a społeczne nierówności i uprzedzenia	442
Paryskie ustalenia w sprawie cyberbezpieczeństwa niepodpisane przez kluczowe państwa	447
Ochrona prywatności to nie jedyny problem z wykorzystywaniem wielkich zbiorów danych.	449
Rozliczalność badań naukowych	451
To uniwersytet powinien stanowić centrum naszego świata	455
Informatyka i jej rola w dzisiejszym świecie	456
Infografika – przyszłość medialnej komunikacji?	459
Sztuczna inteligencja w ochronie zdrowia – ile korzyści, ile ryzyka?	463
Skąd się wziął koronawirus	467
Pandemia – surowy egzamin dla społeczeństw i rządów.	471
Rok z COVID-19 – czego nas nauczył?	477
Świat czeka na czasowe złagodzenie praw własności intelektualnej do szczepionek	479
Co po pandemii?	483
Wiarygodność informacji o pandemii jest kluczowa. . .	488
W drodze do „nowej normalności”	493
Moralne dylematy w czasach pandemii	499
Pandemia pogłębia polityczne i społeczne problemy świata	501
Pokojowa Nagroda Nobla 2020 za walkę z głodem . . .	507
ONZ-etowski program na rzecz zrównoważonego rozwoju – nierealny, ale dobrze, że jest	510
Jak długo jeszcze będziemy mogli niefrasobliwie korzystać z naturalnych zasobów Ziemi?	514
Potrzeba aktywnej polityki proklimatycznej coraz trudniejsza do kwestionowania.	517

Walka ze zmianami klimatu to troska o środowisko, ale także o nasze zdrowie i skuteczność zapobiegania globalnym konfliktom	521
W sprawach klimatu działania każdego z nas pozornie niewiele znaczą, wspólnie możemy jednak osiągnąć bardzo dużo.	523
Zielony Ład wyzwaniem w epoce koronawirusa	527
Sukces, który jest wyzwaniem	532
Czysta i tania energia – fantazja czy realność?	536
Japonia – refleksje z kolejnej podróży	539
Japonia – bogactwo tradycji, współczesne wyzwania .	545